

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. november

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Csonkáné Szabó Magda (ev. lelkész, Ászár)

A hónap igéje: Az Úr igéje ítéletet tart a nemzetek fölött, megfenyíti a sok népet. Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. (Ézs 2,4)

Ézsaiás – akinek neve azt jelenti: Isten megszabadít – már nevében is azt az üzenetet hordozza, hogy egyedül Isten vált meg, ha visszatérünk hozzá. Négy jeruzsálemi király uralkodása idején prófétált, akik nemcsak eltűrték kritikus hangját, de válságos helyzetekben útmutatást és Istennel való közbenjárást is elvártak tőle. Ézsaiás élesen elutasította az Asszíria-ellenes koalíció gondolatát, és arra biztatta a nép vezetőit, hogy feltétlenül bízzanak Istenben, aki meg tudja őrizni a várost, a templomot és a kiválasztott népet.

A próféta látomásban „az utolsó napok” vízióját látja, ezért ébresztő, megtérésre buzdító, intő, figyelmeztető, büntetést kilátásba helyező prédikációt tart. De nem merül ki ebben, hanem hármias jó hírrel is szolgál. Először is hiszi, hogy Isten a Siont megmenti, s hogy „eljön a sok nép... Jákób Istenének házához. És az Úr igéje ítéletet tart a nemzetek fölött”. Másodszor, hogy az az igazi hit, amikor nem magunkban bízunk, hanem teret adunk Istennek az életünkben, hagyjuk, hogy ő „tanítson minket utaira”. Harmadszorban pedig „új Dávidot” hirdet meg, „akin az Úr lelke nyugszik” (11,2), aki Isai törzsből származik. Őt keni fel Isten a lelki ajándékok teljességével, aki közvetít, egyeztet, békít, és aki által beköszönt a béke korszaka.

Ma minden érzékszervünkkel azt tapasztaljuk, hogy minden viszonylagossá válik. Minden negatívumra van magyarázat. Nem csupán bizonyos tradicionális értékeket rúgnak fel, hanem az élet alapvető – a Bibliában is megfogalmazott – értékeit is. Mire számíthatunk?

Ézsaiás prófétai szolgálatának lényegét abban látja, tudomására kell hozni az egész világnak, hogy az általa hirdetett Isten ura a világnak, a történelemnek, az egész teremtettségnek. Nemcsak szakszerű és hiteles kórképet tár elénk – mely egyben kórkép is –, hanem a jövődőt látja a próféta. Látja az

Úr napjának eljövételét. Isten embere láthatja azt is, hogy a felborult értékrend helyreáll. Isten megengedi neki, hogy lássa, íme ez a kaotikus, vesztébe rohanó világ egyszer mégis megérkezik a céljához. Látja, hogy a nyugtalan ember és a békétlen világ újra békességet talál. Isten – a prófétán keresztül – olyan segítséget ad vándorló népének, amellyel van remény a haladásra, van remény az emberhez méltó útra, van remény a megérkezésre, sőt a hazaérkezésre. A prófétai buzdítás azért is nélkülözhetetlen az élethez, mert nélküle csak a saját tapasztalatainkra hagyatkozánk. Az a

világ, amelyben élünk, minden szépsége ellenére gondokkal, bajokkal terhelt. Amit látunk, amit érzünk, s amit csak sejtünk, nem az optimizmus felé terel minket. Éppen ellenkezőleg. Isten igéje segít abban, hogy ne csak a tapasztalataink alapján éljünk és ítéljünk, mert akkor elveszítjük a reményt. Higgyük, hogy Isten kezében van a világ. Ő a történelem Ura. Luther a gonoszot csupán Isten láncos kutyájának tekintette, amely ugyan ugat, sőt csahol, de csak addig ér, ameddig a lánc engedi. Az Isten hatáskörét komolyan vevő ember tudja, hogy a dolgok végső elrendezése Isten kezében van. A világ Isten felé tart. S ha mi Isten közelében élünk, akkor van esélyünk, hogy nem válunk a gonosz martalékává, hanem részünk lesz abban a szép világban, amelyet Isten elkészített az őt szeretőknak.

A próféta arról beszél, hogy az utolsó napokban irányt vált a ma még elszomorító folyamat. Újra helyreáll a rend, újra az élet Urának szava lesz a mérvadó, s arra kéri majd Isten a nemzetek, hogy tanítsa ösvényeire, útjaira őket.

Végül azt is látja és látatja a próféta, hogy a nyugtalan ember és a békétlen világ újra békességet talál. Ézsaiás próféta meghirdeti a béke új korszakát. De mit jelent ebben a sokféle háborúságban a békéről szóló prófétai íge? Hiszen ma minden a

fegyverkezésről, a gyűlölködésről szól, és félelem uralkodik az emberi szívben, ha arra gondolunk, mit hoz a jövő. Tanuljuk és tanítjuk a háború egyre kifinomultabb technikáit. Az etnikai és vallási gyűlölködés új formákat ölt. Nagyon messze vagyunk attól, hogy együtt dicsérjük Istent. Nehéz békességet keresni és lelni. Családon belüli erőszak uralkodik sok otthonban. Kevesen vannak a jézusi értelemben boldog békességteremtők. Éppen ezért minden ember, valamennyi nép számára a próféta által meghirdetett utolsó lehetőség az egyetlen helyes út, ha a világ a békesség Istene felé tart, aki megteremt és megszilárdítja a békét. Abban az időben még a fegyverek is átalakulnak, nem lesz többé szembefordulás, hadakozás. Ez a gyökeres változás elkezdődött Jézusban. A békéltetés, békességteremtés szolgálata minden élethelyzetben végezhető szolgálat. Békességteremtő lehet az is, aki otthon becsülettel végzi a munkáját, aki kórházi ágyon tölti majd az ünnepeket, vagy akár a sokak által lenézett értelmi fogyatékos ember is.

A békességteremtés útja elsőképpen a meghallgatás, az odafigyelés. A béke, melyről Ézsaiás szól, magában foglalja a kirekesztés megszűnését. Nem lehet igaz béke egy családban, ahol valaki szüntelenül megáláztatást szenved. Nem tart soká a hatalommal kikényszerített béke a népek közt sem. Am az igazságosság szolgálata, a Jézus tanításán alapuló, igaz kritika a békességet szolgálja.

A kiengesztelődés szolgálatának tere a gyerekek nevelése is. Aki megbocsátani, kibékülni tanít egy kisgyermeket, aki segít neki, hogy erőszak nélkül éljen, az egész világ békéjét szolgálja. Ézsaiás az egész emberiségnek az egy Isten hitében való egységéről beszél. Ennek, és a fegyvermentes világba korszakának a megvalósulását várja az utolsó időkben. Mindezt isteni ítélet eredményeként reméli – de azt semmi sem bizonyítja, hogy ez a világ végét jelentő végső ítélet lenne. A végső ítélet után a próféta időszámítása szerint nem „az utolsó napok” fognak következni, hanem az új ég és új föld teremtése: „Mert én új eget és új földet teremtek, a régre nem is emlékeznek, senkinek sem jut az eszébe.” (Ézs 65,17) Amen.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

- Tés, 2010. november 6. szombat – templomtető felújítása utáni hálaadás

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a tési gyülekezet templomának felújítása alkalmából november 6-án, szombaton 10 órakor. Az igehirdetői szolgálatot Ittész János püspök végzi.

További információ Tóth Attila lelkésztől kérhető a 20/824-3478 telefonszámon.

- Veszprém, 2010. november 14. vasárnap – hálaadás a százesztendősi templomtoronyért

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a veszprémi gyülekezet templomtoronyának megépítése századik évfordulója alkalmából. Az istentisztelet november 14-én, vasárnap 10 órakor kezdődik, melynek igehirdetői szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Isó Zoltán lelkésztől kérhető a 20/824-5898 telefonszámon.

- Pókaszeptek, 2010. november 20. szombat – jótékonyági hangverseny

A zalaistváni evangélikus templom felújításának javára – ökumenikus összefogással – 2010. november 20-án, szombaton 15 órakor jótékonyági hangversenyt tartanak a pókaszepteki római katolikus templomban, melyre szeretettel hívnak minden érdeklődőt a szervezők. Zenés, verses műsorral szolgál a Tatai Református Gimnázium arany minősítésű énekkara. A belépés díjtalan. Adományokat helyben gyűjtik, vagy az UniCredit Bank Zrt. 10918001-00000028-48030001 bankszámlára várják „TEMPLOM” megjelöléssel.

További információ Koczor György lelkésztől kérhető a 20/824-3444 telefonszámon.

Győr, 2010. november 20. szombat – Luther-olvasókör

Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlétünkre. Az alkalom november 20-án, szombaton 10 órakor kezdődik az egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.). Vendégünk dr. Ittész Gábor egyetemi tanár lesz, aki Melanchthon Fülöpöt tart előadást.

Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

- Pápa, 2010. november 21. vasárnap – jótékonyági koncert

Jótékonyági hangverseny lesz a devecseri és kolontári iszaplavina áldozatainak megsegítésére Pápan az evangélikus templomban november 21-én, vasárnap. A 15 órakor kezdődő alkalmon ígét hirdet Ittész János püspök.

További információ Polgárdi Sándor esperestől kérhető a 20/824-2770 telefonszámon.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége
– nyugdíjba vonulása alkalmából –
szolgálatát Isten iránti hálával megköszönve

Jankovits Béla

lelkésznek

egyházkerületi érmet

adományozott.

A kitüntetettnek ezúton is gratulálunk.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
újjaszervezéséért, az egyházak között végzett
értékteremtő és értékmentő szolgálataért, igényes lelképásztori,
egyházvezetői munkásságáért

Ittész János elnök-püspök

a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje
kitüntetésben részesült.

A Parlament kupolatermében október 22-én vette át
Schmitt Pál köztársasági elnöktől
és Orbán Viktor miniszterelnöktől.

Püspök úrnak ezúton is gratulálunk,
és további áldott szolgálatot kívánunk!

FELHÍVÁS

A Magyarországi Evangélikus Egyház Elnöksége kéri a gyülekezetek vezetőseit, hogy ez év november közepéig tartsanak offertóriumot az ajkai egyházközösséghez tartozó Kolontáron és Devecserben élő – iszaplavínában károsult – evangélikus testvérek számára. Az adományokat az OTP Bank 11707024-20478070 számú számlaszámra kérjük átutalni „Vörösiszap” megjelöléssel. Devecserben ötvenhat evangélikus él, ebből öt családot érintett a tragédia. Kolontáron három evangélikus családból egy vesztette el otthonát. Az adomány az Ajkai Lelkesi Hivatalon keresztül jut el az érintettekhez.

Erős vár a mi Istenünk!

Ittész János s.k. elnök-püspök
Pröhle Gergely s.k. országos felügyelő

MEGHÍVÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Győrött 2010. november 13-án (szombaton) 9.30 órakor kezdődő gyűlésre a 2005. évi IV. tv. 84.§ (1) bekezdése alapján tisztelettel és szeretettel összehívjuk. Helyszín az egyházkerület székházának tanácssterme (Győr, Bajcsy Zs. u. 26).

A közgyűlés nyilvános, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Győr, 2010. október 1.

Szabó György
egyházkerületi felügyelő

Ittész János
püspök

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

Lapunk legközelebbi száma
2010. december 5-én
jelenik meg

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. utca 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)
Felelős kiadó: Tölli Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rota Sárvár – 930 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 30 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok 30. Térdeplés

Bár most elsősorban a lelkészszentelés rendjén belül szándékozom a térdeplés „testbeszédéről”, szimbolikus jellegéről írni, de talán nem árt, ha előbb általában esik szó a térdeplésről. Szükségesnek látszik, mert elszoktunk tőle. Luther Kis kátéjában még a napi, reggeli és esti imádsággal kapcsolatban, a kereszttvetéssel említi a térdeplést s a térden állva mondott imádságot. Igaz, nem csinál törvényt a térdeplésből, nem tesz minőségbeli különbséget a „letérdeelve vagy állva” mondott imádság között. De az is igaz, hogy a térdeplést említi elsőként. Az Isten előtti alázat belső magatartásának külső jele ez. Mindent Istentől kérünk, és mindent az ő ajándékaként köszönünk meg. E nélkül a lelki tartalom nélkül kiüresedett testi gimnasztikává silányul a térdeplés.

A példázatbeli farizeus „nem vagyok olyan, mint a többi ember” önmagára büszke hálaadását hiába mondta volna térden. Amikor először találkoztam egy imádság szövegében a „szívünk térdeinek meghajtásáról”, nem lettem túl lelkes ettől a fordulatától. Nem is szeretném használni ezt a formulát, de talán elgondolkodni mégsem árt rajta.

A térdeplésnek gazdag biblikus hagyománya van. Ezzel a hagyománnyal bátran él a kereszténység. Az egyház a reggeli imádságra (matutinum) a 95. zsoltárral hívogat: „Jöjjetek, örvendezzünk az Úrnak. Jöjjetek, hajoljunk meg, boruljunk le, essünk térdre az Úr előtt, aki minket alkotott.” Egyetlen

mozdulatról van szó, amelyet a zsolttár a szokásos párhuzamossággal mond el, vagy a térdeplés különböző formáiról?

Az Újtestamentum többször beszél „arcrá borulásról” mint térdeplésről, térdhajtásról. A bölcsek arcrá borulva imádták a Gyermeket (Mt 2,11). Az ördög ilyen imádó leborulásra akarta bírni Jézust (Mt 4,9). A vízbe fulladástól, hajótöréstől megmentett tanítványok leborulva vallották Jézust Isten Fiának (Mt 14,33). A Zebedeus-fiak anyja Jézus lábához borulva kéri fiai számára a kitüntetett helyet (Mt 20,20). Jézus arcrá borulva könyörög a Gecsemáné-kertben (Mt 26,39). A Feltámadott előtt így borulnak arcrá a tanítványok, és fogadják Jézus köszöntését és rendelkezését (Mt 28,9). A Jelenések könyve szerint a Krisztus-hívők összességét jelképező huszonnégy vén arcrá borulva imádja a megdicsőült Urat (Jel 4,10; 5,8.14; 19,4).

Érdekes, hogy a Cselekedetek könyve meg Pál levelei a leborulás helyett a térdeplést említik. (István vértanú: ApCsel 7,59; Péter térden mondott imádság után fordul a halotthoz: 9,40; Pál térdre esve imádkozik Milétosz kikötőjében az efezusi gyülekezet vezetőivel együtt: 20,36; ugyanúgy Tiruszban is: 21,5).

Az ortodox kereszténység gyakorlatában a leborulás, mély meghajlás, a nyugatiban pedig a térdhajtás és térden állás hagyománya maradt meg. Az arcrá borulás, illetve az egész testhosszal való leborulást a

katolikus egyház papszentelési szertartásában gyakorolják.

Az evangélikus egyház rendje szerint az oltár szentségének vételekor térdelnek az úrvacsorázók meg a lelkészszenteléskor a lelkészjelöltek.

Egy, a 17. sz. legelejéről való szentelési liturgia szerint „az Ordinaló ... az egész Ecclesiával és az Ordinandusokkal is egyetemben térden állva kezdje énekelni ... a könyörgést a Szentlélek Istenhez.” A lelkészjelöltek térdeelve mondják a négy részre tagolt Apostoli hitvallást. Térdelnek az eskü és a kézrátétel alatt is. Az ordinaló minden imádságot térdeelve mond. Kicsit eltúlozva: az ordináció szertartása alatt szinte mindig térdele valaki, hol az egész gyülekezet a szentelővel és szentelendővel együtt, hol külön-külön.

A Liturgikus könyv rendje szerint a lelkészjelölt térden imádkozza a Kyrie-t, térdele természetesen a szorosán vett ordináció alatt, egészen a stóla felvételéig.

Mindkét rend azt jelzi, hogy az ordinaló Krisztus rendelkezésének engedelmeskedik, a felszentelt lelkész térdeleése pedig arról tanúskodik, hogy nem méltóságot nyer a gyülekezet felett, hanem Jézus Krisztus hívását és küldését alázattal és hálával fogadja. Szolgálatában akkor marad meg hűségesen Jézus Krisztus akarata szerint, ha nem csupán a szentelés aktusa alatt, hanem szolgálata egész idején, haláláig „térden áll”.

Dr. h.c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

A nagy tanító, Philipp Melanchthon (1497–1560)

Ez az esztendő a tudományos és egyházi világban is „Melanchthon-év”, 450 éve hunyt el, róla most egész Európa emlékezik. Rövid írásunkkal mi is ebbe a „sorba állunk” most.

Röviden az ifjúkoráról. Philipp Schwartzert (ez volt eredeti neve, ezt a „fekete föld” jelentést fordította a humanista szokás szerint az ugyanazt jelentő görög Melanchthon-ra később az ifjú tudós). 1497. február 16-án született a németországi Bretten városkában. Édesapja, Georg Schwartzert fegyver- és páncéltkovács volt a fejedelem udvarában. Édesanyja Barbara Reuter, a híres német humanista tudós, Reuchlin unokahúga volt.

Tizenegy éves koráig a város főtérei házában lakott, házitánító tanította a testvéreket latinra is. 1508-ban nagyapjuk és édesapjuk is meghalt. (Az édesapa egy háború idején mérgezett kútból ivott.) Ezután édesanyjukkal Pforzheimbe költöztek, és beiratkoztak

ak a latin iskolába, ahol már görögöt is tanultak.

Tizenkét éves volt, amikor a jelzett névváltoztatás történt, talán Reuchlin nagybátyja hatására. Philipp tizenkét éves korában (!) már a heidelbergi egyetem hallgatója volt, sőt két év múlva elnyerte a „baccalaureus” címet, ami az egyetem alsó fokozatának befejezését jelentette. Tizennégy éves korában már verse jelent meg, és maga is házitánító lett. A magisteri fokozatot csak fiatal kora miatt nem kapta meg. 1512-ben a tübingeni egyetemre iratkozott be. Kezdetben a nyelveken túl az ókori tudományokkal foglalkozott, majd filozófiát tanult, de többek között például csillagászatot is hallgatott. 1516-ban Terentius római író írásait adta ki, de görög nyelvtankönyvet is írt. 1514-ben nyerte el végül a magisteri fokozatot, tizenhét éves korában. Így és ezután lett nagybátyja közbenjárásával a wittenbergi egyetem görög tanszékének vezetője.

A népszerű wittenbergi professzor. Amikor a városba került, már a „bűcsűtéma”, tehát a 95 tétel és Luthernek, professzortársának neve ismert volt. 1518-ban tartotta meg székfoglalóját *Az ifjúság nevelési reformjáról* címmel. Ebben lényegében a humanista „vissza a forrásokhoz” gondolat szólalt meg, tehát a két régi nyelv ismeretét ösztönözte, de a természettudományok akkori modern tanítását is. Luthernek nagyon tetszett a beszéd, és hamar szoros kapcsolatban voltak. Hallgatta Luther előadásait, és itt kezdett el a teológiával igazán foglalkozni, sőt ebben is eljutott a baccalaureusi címre. Dolgozatában a 95 tétel alapján a katolikus úrvacsorai tanítást vitatta. „Merész, de igaz” – mondotta erre Luther.

Tudományos fokozata pedig azt is jelentette, hogy bibliamagyarázati előadásokat is tarthatott.

(Folytatás a 5. oldalon.)

HÍREK

- Templomépítésért adtak hálát Börcsön

A Györhöz tartozó, ma 76 főt számláló Börcsi Evangélikus Leányegyházközség hálaadó istentiszteleten emlékezett meg szeptember 19-én temploma felszentelésének 50. évfordulójáról. Az ünnepi alkalmon Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese és Takács Eszter, a gyülekezet lelkésze vett részt.

A kicsiny börcsi gyülekezet számára a templomépítés akkor vált lehetővé, amikor 1945-ben a földosztás alkalmával 600 négyszögöles telket kapott az egyházközség. Egy évvel később Jakus Imre személyében missziói lelkész érkezett a gyülekezetbe, és elkezdődött az adakozás, illetve búzafelajánlás a templomra. Ez az első próbálkozás azonban nem járt sikerrel. A templomépítés gondolata továbbra is napirenden maradt. 1951-ben azután végre megtörtént az első kapavágás. A munka azonban anyagbeszerzési nehézségek miatt ismét elakadt. Ám az egyházmegye gyülekezeteinek segélye átlendítette az építési munkálatokat a holtpontra, és 1954-ben elkészült az alapozás és a lábázat. További nehéz és küzdelmes éveknél kellett eltelnie ahhoz, hogy a templom végre felépüljön. 1960 júniusában a kész templomot Káldy Zoltán püspök szentelte fel. A templomszentelő istentiszteleten két gyermek konfirmációjára is sor került. A templom külső pucolását 1968-ban végezték el.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen Takács Eszter lelkész ismertette a templomépítés történetét, majd emléklapokat adott át azoknak, akiknek segítségével nem jöhetett volna létre ez az ünnepi alkalom.

K.M.

- Lelkészházaspár iktatása Ágfalván

Az ágfalvi evangélikus templomban szeptember 25-én délután ünnepi istentisztelet keretében iktatta be hivatalába a gyülekezet meghívott lelkészeit – Heinrichs Esztert és férjét, Heinrichs Michaelt – Gabnai Sándor, a Soproni Egyházmegye esperese.

A lelkészházaspár 2008 őszén költözött Ágfalvára, és szolgálatukban igyekeznek kiaknázni a „határtalanság” adta lehetőségeket, hiszen a falu két utcája is Ausztriában végződik. Nagyon jó kapcsolatokat ápolnak a szomszédos osztrák falvakkal és az ottani evangélikus és katolikus gyülekezetekkel. Ágfalva a határnyitóság „zsákfalva” volt, egyetlen magyarországi szomszédja Sopron. Elmondásuk szerint, mivel a várossal nem lehetnek egy súlycsoportban, ezért is fontos számukra a szomszédos osztrák településekkel való jó kapcsolat kiépítése.

Heinrichs (Molnár) Eszter Sárváron született, itt érettségizett. Teológiai tanulmányai alatt Németországban, Berlinben kapott ösztöndíjat. Ez idő alatt elvállalta a Berlini Protestáns Magyar Gyülekezet gondozását. Magyarországi tanulmányai végeztével újra visszatért Berlinbe, ahol még öt évig folytatta a gyülekezet pásztorolását. Mellette egy ötezer lelkes német gyülekezetben (Ev. Advent-Zachaeus Gemeinde) is szolgált két éven keresztül, valamint egy egyházi fenntartású hajléktalanszállón a Berliner Stadtmissionnál.

Eszter Németországban ismerkedett meg későbbi férjével, Michael Heinrichs lelkésszel, aki tanulmányait a nyugat-berlini Kirchliche Hochschule-n kezdte, amely az államegyesítés után a keleti Humboldt Egyetemmel egyesült, így itt szerzett diplomát. A Berlinben végzett segédlelkési évek után középiskolai hitoktatóként, ifjúsági lelkészként és „önkéntes” lelkészként dolgozott. Két évet Budapesten is élt, ahol Balog Zoltán református lelkész mellett a Németajkú Református Gyülekezetben segédkezett, és börtönlelkészként dolgozott.

Két gyermekük született, Dávid és Ármin. Jelenleg ketten látják el a lelkési feladatokat Ágfalván és Sopronbátfalván. Heinrichs

Michael emellett Ausztriában, Bécsújhelyen középiskolai hitoktatóként is dolgozik.

- Huszonegyedik beiktatott lelkész Kajárpécen

A kajárpéci gyülekezet 1692 óta ismert és íródo történetében hús olyan lelkész szolgált, akinek a nevét feljegyezték a jegyzőkönyvek. Szeptember 25-én Smidéliusz András személyében a huszonegyedik lelkész beiktatására került sor. Jankovits Béla eddigi kajárpéci lelkész nyugdíjba vonulásával üresedett meg az egyházközség lelkési állása, amelyre a gyülekezet egyhangúan hívta meg Smidéliusz Andrást, aki ezt megelőzően a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöki titkára volt. Az iktatás szolgálatát Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese végezte.

Smidéliusz András új szolgálati helyén legfontosabb feladatának az igeszolgálatot tekinti. Ezen kívül hangsúlyos szerepet kap tervei között a látogatás, a személyes kapcsolattartás a gyülekezet tagjaival. Hasonlóképpen prioritást kap lelkési szolgálatában a gyermek- és ifjúsági munka, ami a hitoktatással már kezdetét is vette.

K.M.

- Templomszentelési évforduló Ágfalván

Minden év szeptember utolsó vasárnapján ünneplik az ágfalvi evangélikusok templomuk felszentelésének ünnepét. Az egykor

németajkú, a második világháború után kitélepített evangélikusok utódai idén szeptember 26-án, vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát 225 évvel ezelőtt felszentelt templomukért. Ezen a napon a gyülekezet néhány tagja népviseletbe öltözve volt jelen az istentiszteleten, melyen Ittész János püspök két nyelven, magyarul és németül hirdetett ígét. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével a németországi Oberriexingen küldöttsége is, akik a jövőben testvérgyülekezeti kapcsolatot kívánnak létesíteni. A múltat idéző fényképből kiállítás is rendeztek az ünnepi alkalomra az ágfalvi evangélikusok.

- Megújult Szigetköz evangélikus temploma

Hálaadó istentisztelettel ünnepelte meg október 10-én a Györhöz tartozó Győrújfalui Evangélikus Leányegyházközség, hogy templomuk hatvan évvel ezelőtt történt felszentelésének évfordulójára lelki otthonukat saját erőből sikerült kívül-belül felújítani.

Régi vágya volt az újfalusi evangélikusoknak, hogy templomot építsenek. Ez a szándék 1942-ben elemi erővel tört fel a hívek szívéből. Sajnos, a háború és a pénzüromlás akkor még megakadályozta a templom felépítését. 1949-ben aztán újra fellángolt a templomépítési kedv. Egyházmegyei gyűjtés és helyi áldozatvállalás nyomán hamar emelkedni kezdtek a falak. Mire a tél beköszöntött, tető volt a templom fölött. A teljesen kész lelki hajlékot Túróczy Zoltán püspök szentelte fel 1950. június 25-én.

A győrújfalui presbitérium még tavaly határozott arról, hogy templomát építésének 60. évfordulójára felújítja. A munkálatok idén tavasszal, a harang javításával vették kezdetüket. Ezután került sor a templom külső és belső felújítására. A munkálatok mintegy ötmillió forintba kerültek, amit egy 400.000 forintos egyházkerületi támogatás mellett a gyülekezet teljesen önerőből finanszírozott.

A hálaadó istentiszteleten Ittész János püspök prédikált. Az utána kezdődő diszkoünnepségen köszöntést mondott Szabó György egyházkerületi felügyelő, Kiss Miklós esperes, Bognár József Győrújfalui leköszönő polgármestere és Németh László, a helyi katolikus egyházközség világi elnöke.

K.M.

(Folytatás a 3. oldalról.)

A lutheri tanítás megfogalmazója. Innen-től kezdve Luther barátja, harcostársa, és ha kellett, védője lett. Már 1521-ben a lipseai vitában is Luther mellett volt. 1530-ban Augsburgban – ahova Luther a birodalmi átok miatt nem mehetett – ő vezette a reformátorok csoportját, ő fogalmazta meg az Ágostai hitvallást és annak védelmét, az Apológiát is. Nagy teljesítmény volt ez, Luther is elismerőleg nyilatkozta róla: „én nem tudtam volna ilyen finoman fogalmazni”. Ettől kezdve, és főként Luther halála után, nagyon sok tárgyaláson vett részt, képviselve az evangélium ügyét, egészen az 1555-ös regensburgi birodalmi tárgyalásig, amely „lezárta” (elvileg) a harcot.

Nagy levelező volt. Mások levelezéseit inkább gyűjtötte, mint a magáét. Egy levelezéséről szóló kiadvány, amely születésének 500. évfordulóján jelent meg, ezt írja: „Ed-dig 10 kötet jelent meg összesen 4957 oldalon. 2030-ig, a vállalkozás teljes befejezéséig még legalább 30 kötet fogja követni.” Ezek az adatok arról árulkodnak, hogy Európa egyik legnépszerűbb, kontaktust tartó és ápoló embere volt. Sok országból fordultak hozzá kérdéseikkel, amelyekre ő mindig szorgalmasan válaszolt. Külön téma lenne magyarországi levelezését kutatni. Többek között Sárváron Nádasdyval és Sylvesterrel is levelezett.

„Németország tanítójának” (praeceptor Germaniae) is nevezték. Iskolaszervezési reformjának lényege az volt, hogy kiskortól egészen az egyetem elvégzéséig összeállított tanmenetet. Sok-sok iskola született rendje alapján. De nemcsak Németországban, hanem szinte egész Európában. Angliába meg is hívták ilyen céllal. Közép-Európa iskolái is neki köszönhetik ebben a korban indulásukat. Magyarországról megint csak egyetlen példa: Bártfa. Stöckel Lénárd mester Melanchthon tanítványa volt. S akkor még arról nem is szoltunk, hogy az egyetem látogatottsága személye iránti érdeklődésből is fellendült. A magyar hallgatókkal – latinul – külön foglalkozott.

Mai szóval ökumenikus, kompromiszumra kész gondolkodású ember volt. Ebből, főként Luther halála után, vitái, bajai is támadtak. Saját tábora támadta engedékenységet, például az Ágostai hitvallásban a katolikus úrvacsoratanhoz való közeledésért.

Mi Isten iránti hálával emlékezünk rá, aki nemcsak Németország, hanem Európa tanítója volt. Köszönjük életét és szolgálatát, és kérjük Istent, adjon ma is ilyen tanítókat, evangéliumhirdetőket evangélikus egyházunknak.

Vitéz Kapi Béla (1921–2010)

Vitéz Kapi Béla nyugalmazott alezredes, nemzetőr ezredes 2010. szeptember 24-én küzdelmekkel teli földi életét befejezte.

Szombathelyen született 1921. június 14-én családja hatodik gyermekeként. Édesapja, D. Kapi Béla 1916 és 1948 között a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület püspöke volt. Édesanyja, Hegedűs Katalin, erdélyi nemesi családból származott. Tanulmányait a győri elemi iskolában, a soproni II. Rákóczi Ferenc Honvéd Főreáliskolában és a Ludovika Akadémián (1943) végezte.

A fiatal hadnagyot 1944 júliusában a Dráva mellé, Gyékényesre, majd az erdélyi frontra vezényelték. A Kárpát-vonalon viselt harcokban megsebesült. Betegszabadsága alatt, Pest ostrománál kipróbálhatott egy új páncéllhárító fegyvert. Bátor helyállásáért kitüntetésre terjesztették fel. Karjában szilánkkal jelentkezett szolgálatra, s esett amerikai fogságba Passau környékén 1945. május elején. Innen Párizs közelébe került, ahol embertelen körülmények között élt hónapokon keresztül, majd csodával határos módon szabadult, és érkezett haza 1945 decemberében. Itthon halálra ítéletének híre fogadta. A kivégzéstől Isten különös kegyelme mentette meg, s vezette az új társadalmi-politikai viszonyok között küzdelmes civil életét.

Budapesten élt az egykori gyékényesi igazgató-tanító lányával, Marjai Erzsébettel, akivel a győri Öregtemplomban kötött házasságot 1945 februárjában. Három fiúgyermekük született. Gépkocsivezetőként, majd oktatóként, vizsgabiztosként és szakfelügyelőként dolgozott nyugdíjba vonulásáig. Utána feleségével – akit 2008-ban szólított magához az Úr – fáradhatatlanul végezte édesapja hagyatékának feldolgozását, de szívesen vett részt és szolgált katonai, kulturális és egyházi rendezvényeken is. Egyházilag a kőbányai gyülekezethez kötődött.

1993-ban rehabilitálták ömági rendfokozattal. 1999-ben vitézzé avatták, majd előléptették alezredessé, és nemzetőr ezredesi címet is kapott. Megérhette vasdiplomája átvételét 2008-ban, s a Forradalom Hőse kitüntetést is átvehette 2009-ben.

A hit, hűség és hazaszeretet meghatározta egész életét, esküit mindhalálig megtartotta. Vallotta: **Isten mindvégig a tenyerén hordozta.**

Hamvait a Farkasréti temetőben helyezték nyugalomba katonai tiszteletadással D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök szolgálatával.

(A megemlékezéseket dr. Jáni János írta.)

Dr. Blázy Árpád (1936–2010)

Szeptember első vasárnapjának hajnalán váratlanul magához hívta Teremtője dr. Blázy Árpád szakgyógyszerész, a Somogy-Zalai Ev. Egyházmegye volt felügyelőjét.

Blázy Árpád 1936. április 10-én született Budapesten. Felmenői negyedizig evangélikus lelkészek voltak. Apja, Blázy Lajos Pécel, majd Újpest papja volt. Édesanyja, Gömöri Erzsébet vallásnárként szolgált. Elemi és általános iskolába Pécelen járt. A középiskolát a Fasori Evangélikus Gimnáziumban és a Könyves Kálmán Gimnáziumban végezte. A BOTE Gyógyszerésztudományi Karán szerzett diplomát 1960-ban. Pályáját Budapesten kezdte, majd 1966-tól nyugdíjba vonulásáig (1993) Zalaegerszegen gyógyszerértékesítőként dolgozott. Budapesten kötött házasságot Koltai Judittal, 1960-ban. Két gyermekük született. Lánya, Judit köztisztviselő, fia, Árpád ev. lelkész Kelenföldön.

Dr. Blázy Árpád hitét a legnehezebb időkben is nyíltan vállalta és gyakorolta. Fiatalon az újpesti gyülekezet presbitere lett, s ezt a szolgálatot folytatta Zalaegerszegen is. Egy évtizeden át (1976–1986) az országos presbitériumnak is tagja volt, majd 1982–1994 között a Somogy-Zalai Ev. Egyházmegye felügyelőjeként szolgált. Székfoglalója alap gondolatát Józsa 24,15-ből választotta: **„én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.”** Bátor bizonyosságtételt jelentettek akkor ezek a szavak.

A felmenőktől örökölt egyházszeretethez naponkénti bibliaolvasás társult. Ehhez bőszes forrást biztosított több mint félszáz darabból álló bibliagyűjteménye. Nyugdíjas éveiben rendszeres látogatója lett a bibliaóráknak, s esetenként maga is tartott biblia-magyarásokat.

Napi munkája mellett képezte magát, s részt vett a gyógyszerészek és asszisztensek oktatásában. Tagja volt több hazai és nemzetközi szakmai társaságnak. *A gyógyszerészet megjelenése és fejlődése Zala megyében 1711 és 1849 között* címmel készített doktori disszertációját 1974-ben védte meg, s több, Zala megyét érintő témában jelentek meg művei. Szakmai munkáját a Zalaegerszegért díjjal (1999), és a Szent Damján-díjjal ismerték el 2005-ben.

A Biblia alapos ismeretén s a 20. századi rendszeres teológiai irodalom (Tillich, Barth) szakadatlan tanulmányozásán keresztül magáévá és sokak számára nyilvánvalóvá tette a Szentírásból következő egyetemes papság elvét. Gyógyszerészként ugyan hivatalosan megszakított egy ároni láncot, keresztényen szolgálata mégis egyfajta „papi” folyamatosságot tükröz.

A zalaegerszegi evangélikus templomban búcsúztunk tőle 2010. szeptember 23-án.

Egyházkerületünk honlapja
az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó
az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:
www.lutheran.hu

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Az egyházi esztendő utolsó vasárnapjain, amikor tekintetünket a végső időkre szegezzük, de akkor is, amikor új egyházi évet kezdünk, és igehirdetéseink a testté lett Isten Fiára tekintenek, a felolvasott igékben gyakran találkozunk az angyalokkal, akik

kísérői, részesei a végső eseményeknek és az inkarnáció csodájának. Velük foglalkozunk e rovat novemberi és decemberi számában.

„Szent angyalod legyen velem...”

Bizonyára sokan vagyunk egyházunkban, akik naponta kétszer is elmondjuk imádságunkban a kérést: szent angyalod legyen velem. Ha Luther Márton reggeli és esti imáját használjuk imádságos életünkben, akkor ez a kérés mindig ajkunkon van.

Egyházunkban mégis ritkán foglalkozunk az angyalokkal. Igaz, a reformáció korának és reformátorainknak nem ez volt a fő kérdése. Igaz az is, hogy a felvilágosodás és a racionalizmus hatására a protestáns kegyességben a mai napig fellelhető kultúrprotestantizmus az angyalokat a mesék világába számúzta, a tündérek közé sorolta. De Luther Márton számára nem volt kétséges létezésük. Nincs imádsága alapján tudjuk ezt, hanem sok más írásából is kiderül. Egyik hitvallási iratunkban a Schmalkaldeni cikkekben például éppen túlzott tiszteletüktől óv, attól, nehogy bálványt faragjunk belőlük. Ezt írja: „... az angyalok a mennyben imádkoznak értünk, ... de ebből nem következik, hogy az angyalokat ... segítségül hívjuk, imadjuk ...” (in: Luther Márton négy hitvallása 282. o.)

Érdeemes tehát végiggondolnunk mit tudunk, mit tudhatunk az angyalokról, mi a helyük, a szerepük Isten teremtett világában és Isten ügyének munkálásában. Mert hitismereteink ezáltal gazdagodnak, hitéletünk pedig teljesebbé és tisztábbá válhat egyrészt az észvallás, másrészt a népi vallásosság, a babonáság vadhajításainak felismerése által.

Az angyalokról való tudásunk tiszta forrása csakúgy, mint hitünk minden igazságának forrása a Biblia, és mértéke Krisztus. Amit ő mond, az biztos, az igaz. Tőle tudjuk, hogy angyalok márpedig léteznek. Mondaná-e Jézus elfogatásakor heveskedő tanítványának, ha nem lenne igaz, hogy „azt gondold, nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet?” (Mt 26,53)

Angyalokkal találkozunk a megkísértés történetében is, amikor a Sátán elhagyta Jézust, és „angyalok mentek oda, és szolgáltak neki”. (Mt 4,11) Szenvédésére készülve halálos gyötrődésében Atyjához imádkozva pedig „angyal jelent meg neki a mennyből, és erősítette őt”. (Lk 22,43)

Az angyalok teremtéséről semmit sem tudunk, de arról Pál apostol beszél, hogy Isten nemcsak látható világot teremtett, hanem láthatatlant is. A kolosséi levélben írja: „Mert benne teremtett minden a mennyen és a földön, a láthatók és a láthatatlanok, akár trónusok, akár uralmak, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok: minden általa és reá nézve teremtett.” (Kol 1,16) Ez ige alapján állíthatjuk, hogy az angyalok teremtmények, Istennek alárendelt lények, akik a láthatatlan világhoz tartoznak. Amikor a Niceai hitvallásban ezt valljuk: „Hiszek az egy Istenben, ... minden láthatónak és láthatatlannak teremtőjében”, akkor hitünk részeként ugyanezt a Pál apostol által kimondott igazságot valljuk meg.

Maga az angyal szó a görög angeloszól (ἄγγελος) származik, ami azt jelenti: küldött. Amikor tehát Isten megteremtette az angyalokat, feladattal, küldetéssel bízta meg őket. Az angyalok Isten követői az emberekhez, Isten szól általuk, Isten segít és oltalmaz rajtuk keresztül. Isten szolgálatára rendelt lények tehát, akikről a Zsidókhoz írt levél ezt mondja: „Vajon ezek nem szolgáló lelkek-e mind, akik azokért küldettek szolgálatra, akik örökölni fogják az üdvösséget?” (Zsid 1,14)

Ez az ige azt is megmutatja, hogy az angyalok szolgálata – legyen az gondviselő vagy az üdvösséget munkáló – mindig az emberért, értünk történik. Teremtésüket is tehát az emberért, értünk határozta el Isten.

Az angyalok ott lesznek az utolsó ítéletnél. Amikor Jézus visszajön majd, hogy jobb és bal keze felől állítsa az embereket, körül-

veszik őt az angyalok, akik dicsőségének szemtanúi lesznek. (Mt 25,31) A búza és a konkoly példázatának magyarázatában pedig arról beszél Jézus, hogy angyalai fogják elvégezni az aratást, a búza és a konkoly szétválasztását és a konkoly elégetését a tűzes kemencében. (Mt 13, 36–43)

Angyal közvetítésével ad kinyilatkoztatást Jézus Jánosnak: „Ez Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, ... amelyet angyalával elküldve kijelentett szolgájának, Jánosnak”. (Jel 1,1) Ez az angyal vezeti és értelmezi a látomások képeit, melyeket a Jelenések könyvében olvashatunk. „Így szólt hozzám (ti. az angyal): Írd meg: Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára! Ezt is mondta nekem: Ezek az Isten igaz ígérei.” (19,9; vö. 22,6)

E bibliai könyvből tudjuk, hogy az angyalok az Isten udvartartásának részei és a mennyei istentisztelet énekesei. Ők zengik a dicsőítő éneket: „Méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!” (5,11; vö. 7,11) Énekekkel kifejezik a mennyei világ örömét, mely abból fakad, hogy Isten és a megváltott serege örökké tartó közösségben élhetnek egymással, melyet nem ront meg a bűn, nem szakíthat el a Sátán.

Ebbe a mennyei örömeinkbe kapcsolódik bele a szentek földön küzdő egyháza, a Krisztus-tanítványok serege, amikor éneklí az istentiszteleten: Szent, szent, szent a Seregek Ura, Istene. Így kapcsolódik egybe minden vasárnapon a földi és a mennyei ünneplés, erősítve és biztatva bennünket, a még itt élőket arra, hogy a győzelem végleges, a dicsőség már most és mindörökké Urunké, Jézus Krisztusé.

(Folytatjuk)

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Közlemény a püspökválasztás eljárásáról

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület jelölőbizottsága a törvényi előírások szerint 2010. november elsején megkezdi a püspökválasztási eljárást.

A 2005. évi VII. tv. 41§ alapján az ajánlásra való felhívással,

(1) b pont szerint „az egyházkerületi és országos jelölőbizottság megkeresi az illetékes egyházmegyék presbitériumát.

(2) A megkeresett testület legfeljebb két személyt ajánlhatnak a jelölőbizottságnak.

(3) A jelölőbizottságot bármely érintett egyházközségi tag közvetlenül is felkeresheti ajánlásával.”

A fenti szabályozás értelmében a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben lévő egyházmegyék presbitériumaitól kérjük az

ajánlásokat, valamint az egyházkerületben lévő gyülekezeti tagoknak is lehetőségük van a jelölőbizottságot felkeresni ajánlás-sal.

Kérjük, hogy jelöltállítás javaslatukat néhány mondatban szíveskedjenek kifejezni.

A javasolt személy nevét – indoklással együtt – 2010. november 12-ig (péntek) történő beérkezéssel kérjük.

Cím: A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Jelölőbizottságának elnöke Kissné Kárász Rózsa, 8000 Székesfehérvár Szepesi u. 26/a.

Az ajánlások leadására lehetőség van a 2010. november 13-án, Győrben tartandó egyházkerületi közgyűlésen is.

A beérkezett ajánlások alapján a jelölőbizottság a törvényben szabályozott módon, a jelöltek értesítésével, nyilatkozatok bekérésével, a jelöltlista összeállításával folytatja munkáját, amelyről folyamatosan tájékoztatást adunk.

Kérjük a testvéreket, hordozzák imádságban az egyházkerület minden szolgálatát és szolgálóját, különösen is a püspökválasztás során előkerülő feladatokat, hogy Isten áldása kísérje azokat.

Erős vár a mi Istenünk!

Kissné Kárász Rózsa
a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Jelölőbizottságának elnöke

Tubán József (ev. lelkész, Csorna)

A dunántúli egyházkerület jövője VIII.

2000-ben, amikor megalakult a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület, magam is tele voltam optimizmussal. Talán azért, mert tíz évvel ezelőtt én is fiatalabb voltam. Örömmel vettem az egyházkerület újjáéledését, de sokakkal együtt azt hittem, hogy mindent újra lehet kezdeni nagyjából onnan, ahol 1952-ben abba kellett hagyni.

Mára egyértelművé vált, hogy ami dunántúli evangélikus kegyességként sok tekintetben példaértékű volt, és máig érezteti a hatását, az nem minden esetben tiszta lutheri hagyomány, hanem sok tekintetben például református gyökerei vannak. Amellett, hogy a dunántúli evangélikusság egységét meg kell őriznünk, arra is oda kell figyelnünk a jövőben – mint ahogyan az elmúlt tíz esztendőben is kénytelenek voltunk ebbe az irányba fordulni –, hogy

nem a hagyományainból élő népegyházat, hanem az igéből táplálkozó missziói egyházat kell építenünk és működtetnünk. Ebben természetesen bizonyos dunántúli hagyományokat is fel kell használnunk, de nem kritikátlanul.

Néhány hónappal az egyházkerület megalakulása után az akkor még Győr-Soproni Evangélikus Egyházmegye vezetősége a Mosonmagyaróváron 2001. március 24-én tartott presbiteri csendesnapjára egy előadást kért tőlem azzal kapcsolatban, hogyan képelem el egyházkerületünk jövőjét. Az alábbi – részletekben közlöm – előadás szövegét változatlanul hagyjuk, az olvasóra bízva az értékelést. Ha ma kellene előadást tartanom a témáról, sok tekintetben másképpen fogalmaznék...

A JÖVŐ HÍDJA III.

Hogy egyházkerületünknek jövője legyen, ahhoz széles ölelésű missziói munkára van szükségünk. Nem kimondottan csak a lelkészek feladata ez, mert mi így is kellőképpen leterheltek vagyunk. Urunk minden-kire rábízta az evangélium hirdetésének szolgálatát, csak persze nem egyféleképpen. Két olyan városi gyülekezetben szolgálók, ahol tulajdonképpen arra lenne szükség, hogy lakásról lakásra járjak, mindenhol érdeklődve, hogy lakik-e ott evangélikus. „Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet” (Lk 19,10). Misszió, lelkipásztori munka az is, amikor a lelkész esetleg csak tíz-húsz percre megkeres valakit, vagy az utcán nem rohan tovább, hanem megáll egy kicsit beszélgetni gyülekezte valamelyik tagjával. A mai kor ezt a szolgálatot a világiaktól is megköveteli. Hogy legyen jövőnk, keressük meg egymást, az elveszett és elfelejtett evangélikusokat!

Dunántúli egyházkerületünk jövőjének további pillére az, hogy megfelelő vezetési stílus alakuljon ki. Persze nemcsak a kerület élén, hanem minden szinten, a megyékben és a gyülekezetekben is. Volt egy időszak az evangélikus egyház történetében, amelyet egy ma már nyugdíjas lelkész egyszer így jellemezett: a „Jer, dicsérjük Istent...” helyett a „Jer, dicsérjük egymást...” volt a vezetők „elit” csapatának éneke... Egyházunk romlása, egyházkerületünk szétverése akkor kezdődött, amikor a világban a sztálinizmus, a személyi kultusz dühöngött. És mivel a jó pap holtig tanul, hát az állam jóvoltából pozícióba került akkori egyházi vezetők is szépen megtanulták a világi személyi kultusz módszereit, és azokat alkalmazták is az egyházi közéletben. Az anyagi javak személytől függő szétosztása, öntudatos gyülekezetek önállóságának megszüntetése, a szabad lelkészválasztások megakadályozása, a püspöki akarat tévedhetetlensége, a kritika tilalma: ez az egyházi személyi kultusz súlyos öröksége, amelyet végleg meg kell szabadulnunk. Minden mai és jövőbeli egyházi vezetőnek a szívére kell helyeznie Pál szavait: „Hát ki az az Apollós, és ki az a Pál? Szolgák csupán, akik által hívökké lettetek; mégpedig ki-ki úgy szolgál, ahogy megadta neki az Úr. Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta” (1Kor 3,5–6). A Pálok és az Apollósok nevét majd elfelejti az utókor, a mindenható Istenét viszont soha. Jó érzéssel olvashattuk az Evangélikus Élet hasábjain a győri gyülekezet vezetőinek helyreigazítást kérő cikkét, amelyben azt kifogásolták, hogy a lap a

győri kerületi székház építéséről tudósítván a „püspöki palota” kifejezést használta. Talán Isten akarta úgy, hogy a dunántúli egyházkerület központja ne villák között álljon, hanem szűk belvárosi utcában, beilleszkedve a háziorba a maga szép, de nem cifra homlokzatával. Hogy még véletlenül se gondoljon senki arra, hogy egy püspöknek feltétlenül luxuslakásra és luxusirodára van szüksége ahhoz, hogy törvényben szabályozott feladatait ellássa! Nem Apollósnak, Kéfélnak vagy Pálnak emelünk palotát, hanem a dunántúli egyházkerületben remélhetőleg sokáig hűségesen és zavartalanul folyó püspöki és adminisztratív szolgálatnak megfelelő körülményeket biztosító otthont.

A jövő pilléreinek számbavételénél szólnunk kell a helyesen értelmezett ökumenéről is. Jó volt látni a püspöktitkárságon a testvérfelkezetek képviselőit, vezetőit. Szüksége van egyházkerületünknek olyan felekezeti közötti összefogásra, amely nem veszélyeztetni lutheránus azonosságadatunkat, hűségünket. A világ, amelyben élnünk kell, nagyrészt istentelen és egyházellenes. Ez ellen pedig nekünk össze kell fogunk, hogy világgossá váljon mindenki előtt a határ a keresztyénség és a világ, az egyház és a szekták között. Együtt kell a világ és a benne támadó „ősellenség” tudomására hoznunk: Magyarország minden romlása ellenére is ezer esztendeje keresztyén ország, és ami ezme ezzel ellentétes, az idegen, és itt nem lehet helye. (Nem szabad megfélemezünk arról, hogy ma már első királyunkat, Istvánt a nyugati és a keleti keresztyénség egyaránt szent emberként, keresztyén példaképként tiszteli.)

Egyházkerületünk területén belül komoly bázisai vannak a katolikus és a református egyháznak. Itt található az ezeréves Pannonhalma, amely szülőanyja volt a dunántúli keresztyénségnek. Itt található Pápa, a régi polgár város, ahol a dunántúli reformátusság szellemi központja áll. Amíg van olyan erős evangélikus tudatunk, amit nem kell más egyházaktól féltetnünk, addig bátran

ki kell használnunk a testvérek jelenlétéből fakadó előnyöket.

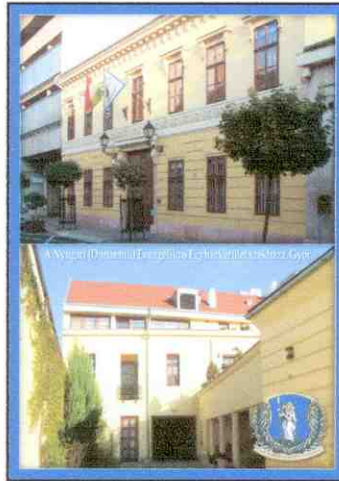
Végül csak el kell jutnunk annak kimondására, hogy a dunántúli egyházkerület jövője személy szerint rajtunk, rajtam is áll. Hiszen mi vagyunk az építőkövek. A régi királyok koronázásához úgynevezett koronázódombot hordtak össze: erre lovagolt fel a szertartás végén az új uralkodó. Ezekhez a dombokhoz minden vármegyéből hoztak földet. Egyházkerületünk is így épül: minden egyházmegyéből, minden gyülekezetből, minden evangélikus családi otthonból, minden evangélikus ember szívéből kell hozzá egy-egy darab! Ha egy is hiányzik, már nem lesz teljes. Szegényebb lesz. Akik ezt felmértük és megértettük: küldetésünk van. Missziói küldetésünk elmondani az otthoniaknak, hogy az éledő dunántúli egyházkerület olyan felbecsülhetetlen kincse a magyar evangélikusságnak, amelyet feltétlenül őriznünk, ápolnunk és építenünk kell. Ha másért nem, hát azért, mert a miénk, a mi igazi otthonunk.

Én még fiatal ember vagyok, nincs jogom bölcselkedni. Ezt ne is várja tőlem senki. Egyszerűen csak annyit tudok mondani befejezésül: akkor lesz jövője a dunántúli egyházkerületnek, ha mindenki becsülettel megállja a helyét ott, ahova az Úr Isten állította. Ha a püspök, az esperes, a lelkész, a tanító, a felügyelő, a presbiter, a gazdálkodó, a titkárnő, az orvos, a gyári munkás, a bolti eladó, a nyugdíjas, a nagyszülő, a szülő, a gyermek a maga helyén lehetőségeihez és erejéhez mérten, de mindig Isten kegyelmét kérve végzi csendes vagy éppen reflektorfényben álló szolgálatát egyházkerületünk érdekében.

Vagy ahogyan azt Luther Márton írja Kis kátéjában:

Mindenki a maga dolgát
Jól tanulja, jól végezze,
És az egész háznak dolgát
Felviszi az Úr kegyelme.

És én hiszem, hogy újjászületett dunántúli egyházkerületünk és egész egyházunk dolgát is.

Menyés Gyula (püspöki titkár, Győr)

Megkérdeztük...

Mód Miklós

plébánost,

Devecser és Kolontár települések római katolikus lelkipásztorát

- Hogyan értesült a szolgálati területét sújtó katasztrófáról?

- A plébánia mellett van az egykori katolikus iskola épülete, ott tanítottam hittant. A gyerekeknek éppen arról beszéltem, hogy van olyan eset, amikor Isten másként szeret minket, mint ahogyan mi gondoljuk. Például betegségben, életveszélyben is mellettünk van. Nem igaz, hogy ha történik egy baleset, és abban aki egy kicsit sérült meg, azt szereti Isten, aki jobban, azt nem annyira, és aki nagyon megsérült, azt nagyon nem szereti. Istennek nem ilyen a gondolkodásmódja. Ő mindig, minden helyzetben szeret minket.

Ezután jött be egy tanár úr a hírről, hogy valami árvíz van a városban. Ez hihetetlennek tűnt, mivel már jó ideje nem volt eső. Az ablakból viszont láttam, hogy futkároznak az emberek. A gyerekeket hamar egy másik iskolába mentettük. Ekkor szembesültem vele a szomszéd utcában, hogy jön a vörös folyadék. Nem tudtuk, hogy mi ez, legalább másfél órán keresztül nem jutott hozzánk a hír. Az iszap gyorsabb volt, mint az információ. Itt a körbekiabálás már kevés volt...

- Mi volt az első tennivalója?

- Erre senki nem volt felkészülve, holott mindenki tudta, hogy ennek az anyagnak a tárolásmódja veszélyes, és egyszer ki fog ömleni. Az élet mentése volt az első tennivaló. Láttuk, hogy emberek vannak az árban, és munkagépekkel, markológép kanálában állva vagy terepjárókkal mentik őket. A plébániáról ruhákkal, pokrócokkal segítünk. Volt, aki nem is tudott menekülni, mert fekvő beteg volt, az ágya iszapban állt. Volt olyan kisgyerek, aki éppen fel tudott menekülni a házuk emeletére. Három laktanya is van a környéken, mégis autodiakta módon kellett mentenünk az elején. A mentőknek végig kellett nézni, ahogy meghal egy kislány, mert olyan nagy volt a sodrás, hogy nem tudtak bemenni érte. Volt, aki nyakig állt az iszapban...

- Plébániáját szeretetbázisnak látom a híradásokból.

- Valóban nem volt erre felkészülve senki. Ezért kellett nekünk is bekapcsolódnunk, azután sok minden ránk maradt a plébánián. Ide jöttek a segélyek, az önkéntesek. Az irodában éjjel-nappal dolgoznak, koordinálnak, segélyt osztanak, albérleteket keresnek. Egy rádióállomás is működik nálunk helyi hírekkel, információkkal. Sok ember összefogott, és eddig sikerült mindezt koordinálni. Istennek legyen hála, hogy mindig éppen annyi ebéd volt, ahány önkéntes. És csodálatos látni, hogy mennyi önzetlen ember van, akik elképesztő áldozatokat hoznak. Nagyon jóleső érzés látni, milyen nagy az összefogás.

- Hogyan éltek meg azt, hogy a pápa magyar nyelven személyesen is imájába foglalta az áldozatokat?

- Nekem is nagyon fontos ez. De az az anyuka – aki négyéves gyermekét már eltemette, a háromévese pedig még kórházban van –, akinek egyéves gyermekét szakította ki karjából az ár, mérhetetlen fájdalomában és keserűségében elmosolyodott amikor meglátogattam, mert hallotta, hogy a Szentatya imádkozik értünk, és együttérez velünk. Ez akkora boldogsággal töltötte el az anyukát, hogy videóüzenetben vissza is küldték Rómába.

- Milyen lelki életet lehet élni ilyen körülmények között?

- Most mindenhol sár van, ebben élünk, ez rányomja a bélyegét mindenre. A liturgikus élet viszont stabil, minden templomi alkalmat meg tudunk tartani. Még Kárpátaljáról is jött segítség, egy diakónus, aki nagy segítségemre van. Ott is gyűjtöttek, pedig ők sokkal szegényebbek, mint mi. A paptestvérek sokat segítenek. Rengeteg a temetés, szinte mindennap temetünk. A gyerekeket elvitték Somlószőlősbe, így a hittant még nem tudtuk újraindítani, pénteken délután gyűjtjük össze őket egy órára.

- Egyházi sajtójuk beszámolt róla, hogy a Jézus-ösvény mellett lévő forrás, a Mária-kútja csodálatos módon megmenekült.

- Ezt többféleképpen lehet értelmezni. Valóban van egy zöld terület, a forrás környéke, ami a hullámozó iszap fő sodrásirányában volt, és az érintetlenül megmaradt. Ott zöldell a fű...

- Milyen jövőt lát ebben a reménytelen helyzetben?

- Most már megvan a molekuláris összetétele az iszapnak, a levegő mérésének adatait is ismerjük. Arra törekszünk, hogy minden sarokból kitakarítsuk az iszapot. Reményem van, hogy a nehézfémek azután már nem lesznek káros mértékben jelen. Kolontáron már megvan a hely, ahová felépítik az új házakat. Devecsert talán a jövő év folyamán sikerül megtisztítani. Bizom benne, hogy azután élhető város lesz újra, és az emberekbe visszatér a remény. Sok apró jele már van ennek...

Ady Endre (1877–1919)

SZELÍD, ESTI IMÁDSÁG

Uram, adj csöndes éjt,
Nyugodalmat, nagy éjt
A te vén gyermekednek,
Beteg, rossz gyermekednek.

Fölséges dáridók,
Keserves dáridók
Muzsikája kerüljön,
Hangja messze kerüljön.

Ne ülj szíveimet,
Nyomorék szíveimet
Az ébrenlét lidérce,
Rettenetes lidérce.

Aludjak kacagón,
Álmodjak kacagón
S boldoguljak álomban,
Ifjuljak meg álomban.

Valami nagyon nagyot,
Valami dicső nagyot
Álmodva hadd képzeljek,
Éjemben hadd képzeljek.

Imádkozzak, mint gyerek,
régi iskolás gyerek,
Istenes áhitattal,
Altató áhitattal.

Mikor az alkony leszáll,
A barna alkony leszáll,
Régi imám az ajkam
Szaporázza, az ajkam:
(Adj csöndes éjt szüleimnek,
adj csöndes éjt mindenkinek.
Istenem, én járva-keelve, fölvirradva
és lefekve, imádlak, mint édes Atyám.
Jó Atyám viselj gondot rám, ámen.)

Abban van az ördög öröme, mulatsága és fő törekvése, hogy a keresztények között a szeretetet megzavarva csupa gyűlöletet és irigységet támasszon. Mert jól tudja, hogy a kereszténységet a szeretet építi és tartja meg. Ezért buzdít Krisztus olyan nagyon arra, hogy a szeretetnek mindennél szilárdabban ragaszkodjunk.

Dr. Luther Márton

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

AZ EGYHÁZI ESZTENDŐ UTOLSÓ ELŐTTI ELŐZŐ (ÍTÉLET) VASÁRNAP HETE

„Mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélszéke előtt, hogy mindenki elvegye jutalmát aszerint, amit a testben cselekedett, vagy jót, vagy rosszat.” (2Kor 5,10)

Vannak választási lehetőségeink. Áruval roskadásig megrakott polcok között haladva, csábító ajánlatok vonzásában is az kerül a kosárba, amit választunk. Szavazólappal a kezünkben, belépve a fülkébe, abba a körbe rajzoljuk a keresztet vagy az ikszet, amelyik irányt választjuk. Gyermekeink vagy unokáink – ismervé vagy félreismervé képességüket, adottságaikat – oda jelentkeznek továbbtanulásra, amit választanak.

Három dologban viszont nincsen választási lehetőségünk. Nem mi választottuk ki szüleinket. Megváltásunk sem azért történt, mert benyújtottuk rá az igényünket. Jézus Krisztus adta oda áldozatul magát mindannyiunkért, önként. Ítélszéke nem olyan bizottság, amely előtt vagy megjelenik valaki, vagy nem. Meg kell jelennünk! Az a szerencsénk, hogy ez előtt a „muszáj” előtt Jézus Krisztus Urunk – tanítványai ellenkezése ellenére – elindult arra az útra, amelyen a kereszt várta a szeretet önkéntesét. Csak áldozatában bízva viselhető el a „harag napjára” való várakozás.

AZ EGYHÁZI ESZTENDŐ UTOLSÓ ELŐTTI (REMÉNYSÉG) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Tökéletesen reménykedjetez abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok.” (1Pt 1,13)

Ezerszer hallottuk már, hogy „a remény hal meg utoljára”. Kétségbe kellene esnünk, ha belegondolunk ebbe a látszólag biztatásnak szánt szállóigébe. Hiszen ebben a reménység haláláról van szó! Azt mondja, hogy ha utoljára is, de a reménység is meghal. Sokkal többet a híres jelmondat sem ígér: „Amíg élek, remélek!” (Dum spiro, spero.)

Az apostol szerint minden embernél nyomorultabbak vagyunk, ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban. A keresztények reménysége nem száll el az utolsó leheletünkkel együtt. A vég nem a cél. Az apostoli intés és biztatás a teljességig való reménységre biztat és bátorít.

Amikor haldokló öcsém ágya mellől leakasztotta a nővér a kiürült infúziós palackot, és nem helyezett helyette újat, szó nélkül is jelezte: orvosilag meghalt a reménység. A tökéletes reménység nem a mi lehetőségeinkhez kötődik. A meg nem haló reménység Jézus Krisztushoz kapcsolódik. Ő jelen van közöttünk szavának és szentségeinek reménytelenségben is reménységet teremtő hatalmával. Amikor dicsőségében jelenik meg, nem üres kézzel érkezik. Olyan ajándékot hoz, amit szem nem látott, fül nem hallott, amelyet sem ész, sem fantázia sem tud elképzelni. A keresztjével és feltámadásával szerzett örökségünket hozza. Ő maga a „spes unica”, a példátlan, egyetlen, igazi, tökéletes Reménység!

AZ EGYHÁZI ESZTENDŐ UTOLSÓ (ÖRÖK ÉLET) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„A bűn zsoldja a halál, Isten ajándéka pedig az örök élet a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Ézs 40,31)

Fizetség vagy ajándék – e körül a tengely körül forog igénk mondanivalója. A fizetség mögött a mi teljesítményünk vagy sikertelenségünk ténye áll, az ajándék mögött pedig az Ajándékozó.

A bűn halállal fizet, Isten Jézus Krisztusban az örök élet ajándékát adja. A keresztény ember számára a bűn sohasem teológiai fogalom csupán vagy valamilyen törvény megszegése vagy elmulasztása. A bűnről csak a „mea culpa”, az én vétkem és a mi vétünk értelmében van lehetőségünk beszélni és gondolkodni. Még akkor is, ha a személyes bűn bele van szövődve az Istennel való szembefordulás, bizalmatlanság kibogozhatatlan gubancába.

Fizetésnap vagy az ajándékosztás napja felé tartunk? Gyors, elhamarkodott válasz helyett térdeljünk a reformátor mellé, és imádkozzuk vele és minden Krisztus-hívővel együtt: „Én vagyok, Uram, a te bűnöd. Te vagy az én igazságom. Köszönöm, hogy az én bűnöm a te igazságot felül nem haladja. Azt is köszönöm, hogy nem hagysz bűnben maradnom.”

ADVENT I. VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Készítétek az Úrnak útját, mert megjelenik az Úr dicsősége és mindenek egyszerre meglátják – így szól az Úr.” (Ézs 40,3,5)

Akkor is megérkezik az Úr, ha senki sem várja. Addig sem vár, amíg kifogástalan út készül számára. Úttalan utakon, váratlan időben és váratlan módon is megjelenik. Ahogyan a felhők járását nem irányíthatjuk, ahogyan a napkeltét nem akadályozhatjuk, nem siettetjük, sem nem késleltetjük, az Úr érkezésének, Jézus Krisztus dicsőséges megjelenésének sem feltétele a járható út.

A „Jövel, Uram Jézus!” kiáltása, könyörgése nem jelzés, hogy már kész minden, bátran jöhetsz, hanem a küzdő egyház imádsága, sóvárgó készítése, mivel látja, hogy itt minden út járhatatlanná válik. Nem a kátyúból lábolunk ki egy másik gödörbe, hanem az egész út válik kátyúvá. Lehet itt még utat készíteni, meghozza Krisztushoz illőt?

Szűz Máriát megdöbbenette, hogy az Úr dicsősége az ő szíve alatt testesül meg. A „szolgálóleány” igenje útkészítés lehet? A tanítványok egyetértően tiltakoztak az ellen, hogy az Úr dicsőségének, Jézus Krisztusnak a keresztre vivő út legyen a leszállópályája. Azután lettek útegyengetők, miután Jézus Krisztus háta mögé beállva végigjárták vele együtt ezt a képtelen utat.

Mindenki útkészítő, aki Tamással együtt vallja: „Én Uram és én Istenem!”. Aki Fülöppel együtt odaszegődik a kereszthez, mivel azt nem tudja, mit olvas, aki ha nem is Pál vagy Silás, de a saját életének korlátai, sebei, bűnei ellenére, azokkal küszködve, mégis próbálgatja az éneket: „Átkos sötétségnek / Virradat vet véget: / Erre kell eszmélnünk, / És szívből megtérnünk, / Igaz úton járnunk, / Krisztusnak szolgálunk.” (EÉ 134,4)

Százéves a győri evangélikus Diakonissza Anyaház

Gondolatok a Szeretetház ünnepe után II.

Augusztus közepén régi, hűséges kozármislenyi olvasónktól, Balázs Bélánétól kedves levelet kaptunk, amelyben – a Diakonissza Anyaház múltját feldolgozó cikksorozatát olvasva – felidézi egykori diakonisszaélményeit. Sajnos, mire közölhetjük volna sorait, ő már nem olvashatja, hiszen néhány nappal később haláláról gyászjelentés érkezett:

Balázs Béláné sz. Bernát Erzsébet

volt diakonissza nővér,
az alsósági gyülekezet első papnéja,
életének utolsó negyven évében a pécsi gyülekezet tevékeny tagja,
misszióköri vezetője augusztus 19-én elhunyt.
Szeptember 3-án temették Pécsen.

Vázlatos gondolataiból bepillantást nyerhetünk a diakonisszák sokrétű szolgálatába. Emléke, emléküek legyen áldott!

A győri evangélikus Diakonissza Anyaház centenáriuma alkalmából a Dunántúli Harangszóban megjelent megemlékezés élesztette fel bennem diakonisszaként végzett szolgálataimat:

- Sopronban volt az első állomáshelyem. Az oroszok bejövetele alatt a vonatok sem közlekedtek, a lelkészek többsége elmenekült, diakonisszák, árva gyermekek viszont maradtak...

- Gyomorműtétem után Szabó József püspök úr Sopronból Mosonmagyaróvárra küldött segédlelkészként. Az anyaház kongruát (államsegélyt) kapott utánam. A parókián laktam, ahol hamarosan megindult a vasárnapi iskola, az asszonykör, az imaóra. Hetenként Mosonban és Magyaróváron bibliaóra volt. Biciklivel közlekedtem. Ki kell emelnem Pósz Dezső vaskereskedőt, aki házat vett a gyülekezetnek. Oszlopos tagjai voltak még a gyülekezetnek Pröhle Gergely kegyvári igazgató és Günther Lajos gondnok.

- Ebben az időben egy nyarat Gyenesdiáson töltöttem, konferenciák lebonyolításában.

- A háború után Túróczy Zoltán püspök úr szervezésében történt a nagy győri evangelizáció. Egy lelkész és egy diakonissza járta a gyülekezeteket. En Ötvenyre voltam beosztva szolgálatra Görög Tiborral.

- Bakonyszombathelyen nyári napközit vezettem, száz tíz gyerekkért voltam felelős. Vali néni, az agilis papné kérésére táborúzes vasárnap estét rendeztünk ifjúsági műsorral az Észterházy parkban.

- Kemenesmagasiban téli leánytábor volt, ahol számítottak a segítségemre.

- Malaga Elza diakonissza testvérem korán meghalt, ezért a répcelaki evangelizációs szolgálatban is részt vállalhattam.

- Olyan sok gyülekezet igényelte ekkoriban az evangelizációt, hogy

például Külsővatra egyedül osztottak be. Akkor még istállóban gyűlhetünk össze az alkalmakra. A tanítóasszony indítványára hűsvét előtt gyűjtést rendeztünk. Lisztet, tojást ételmet ajánlottak fel a testvérek.

- Veszprémvárosra beiktatott levita kántorként kerültem. Engem ott ért a szétszórás...

† Balázs Béláné sz. Bernát Erzsébet, életének 90. évében

Göllner Pál (gyülekezeti tag, Budapest-Zugló)

Életek és énekek

Jézus él, én is vele! (EÉ 223)

Christian Fürchtegott Gellert német költő, író és pedagógus 1715-ben született egy szászországi szegény, sokgyermekes lelkészcsaládban. A lipcsei egyetemen teológiát tanult. Mivel apjának nem volt pénze, meg kellett szakítania tanulmányait. Emiatt ígéhirdetéssel is próbálkozott, de féltékenysége miatt kudarcot vallott. Inkább magántanításból és nevelésből tartotta el magát. Ekkor szerette meg a francia és az angol irodalmat. Már egyetemi éveiben megjelentette első műveit. Regényeket, számos tanító célú mesét, elbeszéléseket, énekeket, vígjátékokat írt. 1740 és 1750 között érte el irodalmi munkásságának csúcspontját. Abban az időben ő volt a legolvasottabb német író. Sikerének egyik titka az volt, hogy elfordult a szűk tanult közönségtől, és mindenki számára érthető költészetet alkotott. Ez a szolgálata jellegzetesen felvilágosító célzatú volt, mellyel hozzájárult egy széles olvasóközönség létrejöttéhez. Munkássága hatott az elkövetkező költőnemzedékre is. Néhány versét Haydn és Beethoven is megzenésítette.

1745-től Lipcsében előadásokat tartott a költészetéről, az értelmes beszédéről és a morálról. 1751-ben kinevezték a filozófia rendkívüli professzorává. Ekkortól már keveset írt. Később rendes tanári felkérést kapott, de azt gyenge egészsége miatt visszautasította. Az erkölcsről szóló előadásai nagy feltűnést keltettek kortársai körében. Goethe úgy jellemezte tanítását, mint „a német erkölcsi kultúra alapját”. A teológus Görnand pedig megállapította, hogy Gellert énekeiben mindig megszólal a morál professzora is. Professzorként és íróként is rendkívül népszerű volt.

Az egyébként is betegeskedő ember állapota rohamosan hanyatlott, és 1769-ben, 54 évesen elhunyt. Halála után elkezdtek bírálni, és szinte teljesen elfelejtették. Több értékes evangélikus éneke azonban maradandóan megőrizte emlékét. Ezekben istenfélelme és erkölcsi komolysága jól érzékelhető.

Énekeskönyvünkben kilenc éneke található. A gyakrabban énekeltek: Mily nagy az Úr kegyelmessége (EÉ 58), Kérlek téged, Istenemet (EÉ 83) és a címben olvasható hűsvéti ének: **Jézus él, én is vele!** Ez a költő legkiérleltebb éneke. Tartalmi rokonság fedezhető fel Crüger „Jézus én bizodalمام” kezdetű énekével (EÉ 369).

Hogyan született az ének? Gellert egyik barátja, Reich, aki könyvkereskedő volt Lipcsében, nagyon elkeseredett a felesége miatt. Az asszony ugyanis halálos beteg volt. Reich megkérdezte igen tisztelt barátját:

- Tudna nekem egészen nyíltan és becsületesen válaszolni kérdésemre? Gondolkodott már a halálról?

- Ó, igen – válaszolta a költő, – többször is, mint szükséges.

- Igen. És mire számít a halála után?

Gellert így kezdte: Azt a kérdést, hogy hiszek-e a további létezésben, gyorsan meg lehet válaszolni. A válasz logikailag ugyanis igen vagy nem lehet. Nézze, ha hiszek az én Uramban és Megváltómban, az ő isteni küldetésében, feltámadásában és isteni dicsőségében, akkor a válaszom: igen. Ha viszont nem hiszek benne, akkor a válasz így hangzik: nem.

- Na, és ... és ön hisz Jézusban mint Isten Fiában, a feltámadottban, ... az élőben? – hangzott a kereskedő újabb kérdése.

- Igen, hiszek benne. Hiszem, hogy Jézus él! Ezért a halál után is élek, és engem a halál többé nem rémít, mert rajtam nincs nagy hatalma.

Reich megindultan köszönte meg a választ.

Gellert pedig a beszélgetést követően azonnal megírta nagyszerű énekét: „Jesus lebt, mit ihm auch ich! Tod, wo sind nun deine Schrecken? ...“

Kedves Olvasónk! Az élő Úr örök életet ad megváltott gyermekeinek. Ne rémítsen már a halál, hiszen Jézus Krisztus „megtörte a halál erejét, és az evangélium által világhosszra hozta az elmúlhatatlan életet.” (2Tim 1,10b)

Gyermekoldal

Kedves Gyerekek!

Köszönjük októberi rejtvényünkre beküldött megfejtéseiteket. A feladatok Assisi Szent Ferenc Naphimnuszával voltak kapcsolatosak, amelyben a szerzetes a teremtett világot mond hálát az Úrnak: a csillagokért, a tűzért, a Holdért, a Napért, a gyümölcsökért, a virágokért, az emberért, a szélért és a vízért – ezeket a szavakat rakhattátok össze az első feladat betűiből. A második feladatban a ferencesek és a klarisszák közösségének nevét olvashattátok össze, amelyekről Balás Dóra részletes ismertetést írt nekünk:

A ferencesek kolduló szerzetesrendjét Szent Ferenc alapította, jellemzője volt a természet tisztelete és szeretete, az anyanyelvi kultúra megteremtése. A rend tagjai apostoli életmódot folytatva prédikáltak hívők és hitetlenek között, adták tovább az örömhírt. A klarisszák szerzetesnői közösség megalapítása Szent Ferenc munkatársának, Szent Klárának a nevéhez fűződik. A klarisszák szigorú szegénységben éltek, kórházat működtettek, fizikai munkát végeztek, hogy másokon segítsenek.

Nagy Réka és Bálint említést tettek a Napfivér, Holdnővér című filmről, amelyet jó szívvel ajánlok én is mindazoknak, akik Assisi Szent Ferencről többet szeretnének tudni.

A jutalompontok gyűjtése a következőképpen módosult:

Asbóth Lídia, Sopron (40)

Balás Dóra Katalin, Budapest (40)

Beledi hittanosok (40)

Nagy Bálint, Hegyeshalom (40)

Nagy Réka, Hegyeshalom (40)

Tapolcai Márton, Sopronnémeti (40)

Tapolcai Tamás, Sopronnémeti (40)

Tóth László, Lébény (30)

Kovács Anna, Csikvánd (20)

Az adventi időszakhoz közeledve egyre hűvösebbek a reggelek és rövidebbek a nappalok. Az elmúlt héten a kora esti órákban nemcsak az utcai lámpák fénye világította be a temetőket, hanem az égő mécsesek lángja is. Halottak napja környékén fénybe öltöztek és benépesültek a temetők. November 2-án a halottakra való emlékezés napja. Kilátogattunk hozzátartozóink sírjához, gyertyát gyújtottunk, koszorút és virágot helyeztünk el az emlékezés jeleként.

A halál a földi élet végét jelenti. Az Istenben hívő emberek azonban úgy gondolják, hogy a halál nem pontot tesz életünk mondata után, hanem kettőspontot, hisz van utána folytatás. Ezt pedig az határozza meg, hogy mi van a kettőspont előtt. Üdvösségünk azon múlik, hogy milyen alapra építjük életünket. A biztos alapnak Jézus Krisztusnak kell lennie. Ő feláldozta magát értünk, mindnyájunkért, hogy legyőzze a halált, és feltámadásával örök életet ajándékozzon nekünk. Az örömhír számunkra az a bizonyosság, hogy Isten megszabadított bennünket kegyelme által, amelyet Jézus Krisztusban adott nekünk. „Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka.” (Ef 2,8)

E havi rejtvényünk megfejtéséhez János evangéliumából a 11. fejezet 1–44. versének elolvasására lesz szükségetek.

A táblázat négyzetei a megadott bibliai szakasz egy igeverst rejtenek, ahol minden betűt egy szám helyettesít, a fekete négyzetek pedig a szóközöket jelzik. Keressétek meg az olvasott szövegben a meghatározásoknak megfelelő szavakat, majd a számokhoz tartozó betűket írjátok be a táblázatba!

Megfejtésként a sorokban folyamatosan összeolvasható igeverset küldjétek be nekünk!

1.	2.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	
4.		9.	10.	11.	12.	13.	14.	4.	15.
13.	16.		1.	16.		4.	17.		1.
11.	10.	12.	,		4.	8.	18.		19.
18.	16.	17.		1.	2.	20.	10.	2.	2.
10.	14.	,		19.	4.		14.	10.	5.
19.	4.	11.		18.	16.	,		1.	11.

A meghatározások:

Lázár szülőfaluja: 20, 10, 12, 13, 2, 18, 4

Ennyi napja volt Lázár a sírban: 2, 1, 5, 6

Ez a tanítvány szólt társaihoz: 12, 4, 14, 13, 16

Ilyen volt Lázár, mire Jézus odaért a sírbolthoz:

19, 4, 11, 7, 12, 12

Márta így nevezte Jézust (két szó):

18, 16, 12, 10, 2, 9, 18, 4

Ők vigasztalták Máriát: 17, 16, 18, 15, 7, 8

(rövid magánhangzóval írjátok be!)

Ilyen ember szemét nyitotta meg Jézus: 3, 4, 8

A helyes megfejtést beküldők pontokat gyűjtenek, és fél-évente kapnak komolyabb és értékesebb jutalmat júniusban, illetve decemberben. Erre egyrészt azért van szükség, mert egyre többen külditek be megfejtéseiteket, és ezáltal a kitartást és a rendszeres részvételt is honorálni tudjuk. Másrészt, mivel gyülekezeti hittanoscsoport is küld be megfejtéseket, őket nem egyénileg, hanem csoportosan szeretnénk megjutalmazni. A jutalom értéke a fél év alatt gyűjtött pontok számától függ.

Beküldési határidő: 2010. november 26.

**Cím: Dunántúli Harangszó Szerkesztősége
9001 Győr Pf.: 1639**

Várjuk megfejtéseiteket, jó fejtörést kívánva!

Kata néni

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Nyereményszelvény 2010. november

Név, életkor:.....

Lakcím:.....

A megfejtést külön lapra írjátok le!.....

Laszli Beáta (hatodéves teológus, Sárvár)

Egy szinttel feljebb...

„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)

Állok a temetőben. Elöttem a koporsó, körülöttem a családtagok. Ma azért gyűlünk össze, hogy egy testvérünk földi hamvaitól búcsút vegyünk. Hangzik az ige, mellettem a család zokog, és lassan, bennem is megindul valami. Nem ismertem ezt az embert. Sosem láttam. Mégis ahogy eljut hozzám az őszinte könnyek hangja, ahogy feltör szívükből a sóhaj, úgy talál el, hogy érzem, itt valami történik. A mellkasom mögött szorító érzés kerít hatalmába. De nem a szívem fáj. A lelkem sajog. Fáj neki az élet végessége. Az, hogy ennyire szigorú, visszafordíthatatlan ez a folyamat, de leginkább az, hogy meghalt egy ember, akit egy egész család gyászol. Itt zokogni, és a világ mégsem áll meg, legalább egy percere vagy csak egy pillanatra, hogy fejét meghajtván ő is búcsút intsen. Végül az ólomvá vált gondolatok túl nehéznek bizonyulnak, és halk cseppekben végiggördülnek az arcomon. Istenem, adj bölcsességet, hogy megértsem...

Emberként a tudásnak bármely fokára érünk is el, csupán saját határainkkal kerülünk egyre inkább tisztába. De a pusztaság előtt mindig rejtve vannak az önnön lelkét érintő történések magyarázatai. Mert ezek már egy szinttel feljebb játszódnak. A létezésnek egy olyan fokán, hová egyedül csak a hívők tudása érhet el. Nem azért, mert ők valami külön pszichológiai vagy egyéb képzésen estek volna át. Ennek csupán egy oka van. Míg a pusztaság eszére hagyatkozó ember önmaga próbálja feszegetni az élet válaszait rejtő ajtókat, addig a hívő előtt ezeket az ajtókat Isten nyitogatja. E tudás pedig az élet szempontjából hasznosabb, mint bármely más képesítés. Milyen érdekes, hogy sokszor mégis Istennek ezek a

tanítványai esnek a gúny és lenézés áldozataivá. Pedig ha tetszik, ha nem, a valóban hívő emberek életében van valami plusz. Olyan többlet, ami arról tanúskodik, hogy mintha ők már láttak volna valamit, mintha valami olyannak lettek volna részesei, ami mindenki másnak is hasznára válna. Ez lehet az a titok, amiről János így beszél: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.”

A keresztények folyamatosan értelmetlen dolgokról beszélnek. Nem igaz, hogy nem tudják felfogni, hogy korszerűsíteniük kell a beszédüket. A kor már túlhaladta őket. Senki nem érti, amit beszélnek – hangzik a bírálat folyamatosan felénk. S erre többnyire bólogatunk: Igen, így van. Mi csináljuk rosszul. Természetesen nem én, hanem a másik lelkész. Közben észre sem vesszük, hogy ez által a kritika által a világ kijátszott minket egymás ellen. Annyira belehajszoltuk már magunkat önmagunk kritizálásába és a világ kiszolgálásába, hogy egyszerűen folyamatosan elveszítjük szemünk előtt a lényegét. Azt, hogy mi, a hívők közössége képviseljük az igazságot. Ezt nem azért nem értik az emberek, mert korszerűtlen, hanem azért, mert egyszerűen nem tértek meg. A szívük nincs nyitva arra, hogy a testté lett Igét befogadják, és megérezzék az ő dicsőségét, esélyt adva neki ezzel arra, hogy átforgalmazza az életüket. Ezek az emberek általában mindent kritizálnak, hiszen a mai társadalom arra neveli őket, hogy tömegfogyasztók legyenek, és a saját szolgálatukba állítsanak mindent. Láthatjuk ezt a médiában, ahol minden műsor a néző igényeit igyekszik kielégíteni. Figyelemmel

követhetjük a divat világában, ahol folyamatosan az ember ego-ját cirógatják: „Mert megérdemlem” jelmondatokkal. Mi történik, ha ennek a rétegnek az igénye nincs kielégítve? Láthatjuk a tanárokon, akik nevelő szándékukra válaszul fenyegetést kapnak a szülőktől, és láthatjuk ezt egyházunk azon gyülekezetein is, amelyek nem hajlandók a megtestesült Igét értékelni tenni, és mindig úgy magyarázni, ahogy azt a fogyasztói társadalom érzékeny lelke megkívánja.

Most jön azonban a történelmi csavar, mely a realista érzet felülmúlja. Az elkényeztetett emberek kívánságait bármennyire is teljesíti a társadalom, mivel nem kapnak igazi értéket, folyamatosan éheznek, és így mindig többet és többet karnak. Nem múlik el az éhségük. Egyre követelőzőbbek lesznek. A lelkük folyamatosan vágyik valamire. Olyan pluszra, melyet a csillogó kirakatok, a botox-injekció és a mellplasztikáért kapott csodálatos nyaralás sem adhat meg. Hiába gondolják magukat nagyobbak, modernebbnek azoknál a gyülekezeteknél vagy hívőknél, melyet épp az imént hagytak ott hahotázva. Végül a pszichológusnál kötnek ki, neki sírják el alkalmanként akár tízezer forintért, hogy mennyire semminek és üresnek érzik magukat.

Meg kell, hogy lássuk végre. A ma emberének nem arra van szüksége, hogy minden egyes igényét kielégítsük! A 21. század társadalmának arra a testté lett Igére van szüksége, aki milliónyi igaz hívő ember életét teszi nem gyémántberakásos kocsiktól csillogóvá, de élhetővé.

Az Ige nem azért lett testté, mert éppen úgy tartotta kedve, hanem azért, mert tudta, hogy így, ő általa maradhatunk életben.

Feladó: DUNÁNTÚLI HIRADGYSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY